

[Baunsgaard.]

folketingsvalget stemmer på vedkommende, men som — selv om det sker inden for samme storområde — må se en kandidat med et helt andet synspunkt blive valgt. Lad mig bare nævne, at der kunne jo tænkes at være folk, der stemte på en kandidat til folketingsvalget, fordi denne var afholdsmand; men det kunne også godt tænkes — for sådanne findes jo også — at en kandidat, der ikke var afholdsmand, blev valgt; det ville jo ikke være særlig tilfredsstillende for ham, der havde stemt ud fra denne begrundelse.

Jeg kan derfor ikke se, at man helt opfylder de formål, man angiver, og på samme måde må jeg advare mod tanken om listeforbund; det er i hvert fald noget, der skal drøftes meget nøje. Jeg er ikke utilbøjelig til at tro, at der endnu findes venstremænd, som ikke ville være helt tilfredse med, at de under et system med listeforbund ved folketingsvalget kom i den situation, at deres stemmer gav et konservativt mandat. Jeg tror, at der findes sådanne venstremænd endnu. Derfor skal det nok alligevel undersøges nærmere, og jeg tror ikke, at man vil have så forfærdelig let ved at få listeforbundssystemet overført på folketingsvalg.

Når man er inde på en diskussion om valgloven i øvrigt, finder jeg det i og for sig naturligt, at man også kommer ind på en drøftelse af partiernes økonomiske arbejdsgrundlag. Det moderne demokratis partisystem nødvendiggør efter min mening fuld offentlighed omkring partiernes arbejde. Når der nu i folketinget er fremsat forslag om forbud mod, at politiske partier modtager pengebidrag, der hidrører fra en faglig organisations midler, ja, så hilser det radikale venstre forslaget velkommen ud fra den betragtning, at vi gerne gennem en offentlig diskussion vil medvirke til, at forståelsen for den politiske uafhængigheds betydning kommer så langt ud som muligt; det er den ene side af problemet. Den anden side er, at ingen bør kunne tvinges til at yde bidrag til politiske partier, hvis opfattelse de ikke deler. Denne ud fra en demokratisk tankegang helt selvfølgelig ting efterleves ikke herhjemme. Når politiske partier modtager tilskud fra sammenlutninger af den ene eller den anden art,

vil det i praksis vise sig umuligt at efterleve det, der efter min mening er demokratiets krav om uafhængighed af særinteresser.

Demokratiets opgave er jo at gøre ret og skel mellem alle, så vidt det er gørligt, og i mange situationer vil det i praksis sige, at man skal tilstræbe ret og skel mellem to parter. Hvordan skal den opgave kunne løses, hvis man økonomisk er afhængig af den ene part? Denne side af sagen synes ikke i tilstrækkelig grad at være gået op for de uafhængige, da de fremsatte deres lovforslag her i tinget, for så ville de ikke have indskrænket sig til det forslag, som nu foreligger.

Det synes heller ikke for forslagsstillerne at stå helt klart, at den anden vigtige side af sagen: at ingen tvinges til at yde bidrag til en bestemt politisk opfattelse, vedkommende ikke deler, heller ikke er fuldt tilgodeset blot med kravet om forbud mod pengemidler til politiske partier fra faglige organisationer.

Problemet er langt større. Det, der helt konkret må være opgaven, må jo være at sikre, at ingen gennem bidrag til organisationer eller sammenslutninger, som den pågældende rent faktisk er tvunget til at være medlem af, kommer til gennem sit medlemskab at yde bidrag til politiske partier, hvis politik man ikke deler. Det drejer sig altså om langt mere end blot faglige organisationer.

For det radikale venstre står dette som et af demokratiets fundamentale områder. Det drejer sig rent faktisk om respekten for det enkelte menneske. Jeg kan ikke deltage i en debat som denne uden at mindes den valgkamp, som blev ført i november måned sidste år. De to oppositionspartier, venstre og de konservative, slog da netop i denne valgkamp på, at vælgerne, fordi disse partier havde respekten for det enkelte menneske, skulle stemme netop på dem. Hvordan vil de to partier forene kravet om respekten for det enkelte menneske med de bidrag, som de har modtaget fra erhvervsorganisationer, hvor medlemskab jo kun formelt er frivilligt, og hvorved de rent faktisk til en vis grad har krænket respekten for det enkelte menneskes ret til at bestemme, hvilket politisk parti han vil støtte? Længere rækker respekten